

Sygn. akt I CSK 347/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku T. [...] spółki akcyjnej w K.

z udziałem U. W.

o ustanowienie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 lutego 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki

od postanowienia Sądu Okręgowego w B.

z dnia 19 stycznia 2021 r., sygn. akt II Ca [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 19 stycznia 2021 r. Sąd Okręgowy w B., w sprawie z wniosku T. [...] spółki akcyjnej w K. z udziałem U. W. o ustanowienie służebności przesyłu, zmienił po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy i apelacji uczestniczki postanowienie Sądu Rejonowego w Ż. z 3 września 2020 r. punkcie II w ten sposób, że zasądzoną od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności kwotę 19 820 zł obniżył do kwoty 2 620 zł i oddalił wniosek uczestniczki o zasądzenie kwoty 17 200 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu (pkt 1), oddalił apelację uczestniczki (pkt 2) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 3).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła uczestniczka, wskazując na naruszenie art. 5 K.c., art. 305¹ w zw. z art. 288 K.c., art. 46 § 1 K.c. i art. 305² § 1 K.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej

jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 K.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 K.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 K.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 K.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 K.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 K.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 K.p.c.

Podawała, że w sprawie zachodzi konieczność dokonania wykładni art. 5 K.c. w zakresie w jakim posadowienie linii energetycznej bez tytułu prawnego implikuje badanie przez sądy powszechne zasadności żądania ustanowienia służebności przesyłu bez badania alternatywnych szlaków przebiegu służebności przesyłu, oraz konieczność dokonania wykładni art. 46 § 1 K.c. w zakresie w jakim służebność przesyłu może oddziaływać na działki ewidencyjne wchodzące w skład jednej nieruchomości pomimo tego, że działki te ze sobą bezpośrednio nie graniczą, oraz konieczność dokonania wykładni art. 305² § 1 K.c. w zakresie jak należy rozumieć wynagrodzenie, o którym mowa w tym przepisie, czy jako jedynie utrata wartości nieruchomości wynikająca z przebiegu nad jej granicami linii, czy też w związku z zakresem służebności ustanowionej przez sąd, oraz konieczność dokonania wykładni art. 305¹ § 1 w zw. z art. 288 K.c. w zakresie, czy sądy rozpoznające sprawy o ustanowienie służebności przesyłu dla linii już istniejących winny z urzędu badać alternatywne przebiegi linii przesyłowych które mogą być mniej uciążliwe dla nieruchomości obciążonych.

W ocenie skarżącej, skarga kasacyjna jest też oczywiście zasadna.

5. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 K.p.c.) wymaga od skarżącego wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, polegający na zarysowaniu możliwych sposobów jej dokonania, wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany, przy czym nie chodzi tu o rozbieżności stanowiska sądu pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie. Konieczne jest nadto wykazanie, że dokonanie wykładni jest niezbędne dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 sierpnia 2020 r., V CSK 28/20).

Skarżąca nie wykazała istnienia w sprawie tak rozumianej przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt. 2 K.p.c. Ograniczyła się do zasygnalizowania problematyki dotyczącej

regulacji służebności przesyłu zawartej w Kodeksie cywilnym. Nie podała jednak konkretnych argumentów świadczących, że zawarte w sformułowanych w skardze pytaniach problemy faktycznie prowadzą do wątpliwości w wykładni przepisów prawa. Skarga nie zawiera powołania się na przykłady rozbieżnych orzeczeń ani przedstawienia sprzecznych wypowiedzi piśmiennictwa. Skarżąca nie podała również jaki związek prezentowane wątpliwości mają z rozstrzyganą sprawą.

Przypomnieć należy, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 K.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 K.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie wymania skargi kasacyjnej. Skarżąca, formułując więc wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie, powinna przedstawić wyodrębniony, samodzielny wywód prawny odnoszący się do wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarga kasacyjna uczestniczki – w ramach wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania z uzasadnieniem – nie zawiera dostatecznego wykazania, że w sprawie występuje przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 K.p.c.

6. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te

przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13).

Skarżąca nie wykazała, że w sprawie zachodzi tak rozumiana oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Nie podała jakie konkretnie przepisy zostały naruszone, w jaki sposób oraz nie przedstawiła powodów, dla których można uznać, że naruszenia takie miały charakter kwalifikowany, widoczny bez potrzeby głębszej analizy. Nie wykazała też skutecznie, że oczywiste naruszenie przepisów prawa w sprawie doprowadziło do wydania zdecydowanie nieprawidłowego orzeczenia.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 K.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 K.p.c. w związku z § 5 pkt 3 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.